

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

5/2/23

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΨΥΧΟΥΣ, ΕΝΤΟΝΩΝ ΧΙΟΝΟΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΕΤΟΥ

Η ΓΣΕΕ προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση των μέτρων για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε συνθήκες ψύχους, έντονων χιονοπτώσεων και παγετού, ενημερώνει για τα ακόλουθα:

1. Γενικές Οδηγίες

Οι σφοδρές χιονοπτώσεις και τα έντονα καιρικά φαινόμενα πλήττουν ιδιαίτερα από σήμερα Κυριακή 5-2-2023 μεγάλο μέρος της χώρας. Προς τούτο, είναι κρίσιμες οι γενικές οδηγίες που εκδίδονται από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας βάσει των Δελτίων Επικίνδυνων Καιρικών Φαινομένων της ΕΜΥ¹ για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των κατοίκων όλης της χώρας, αλλά και ιδιαίτερα των περιοχών που πλήττονται εντονότερα από τα φαινόμενα κακοκαιρίας, με έμφαση στα μέτρα προστασίας, εξαιτίας της διακοπής των μετακινήσεων ή της σημαντικής και κυρίως επικίνδυνης επιβάρυνσής τους.

2. Αδυναμία προσέλευσης των εργαζομένων στην εργασία τους

Οι εργαζόμενοι που δεν θα καταφέρουν να προσέλθουν στην εργασία τους όχι λόγω δικής τους υπαιτιότητας, αλλά εξαιτίας σπουδαίου λόγου που οφείλεται σε αδυναμία μετακίνησής τους λόγω της χιονόπτωσης και των συνεπειών της δικαιούνται κανονικά της αποδοχής τους για την ημέρα ή τις ημέρες αυτές της

¹ Οδηγίες Υπουργείου Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτικής Προστασίας για τα έντονα καιρικά φαινόμενα

<https://www.civilprotection.gr/el/entona-kairika-fainomena>

ΕΜΥ - Έκτακτο Δελτίο Επικίνδυνων Καιρικών Φαινομένων

http://www.emy.gr/emv/el/warning/weather_warnings_html?type=EDKF&number=2&language=gr

<https://www.civilprotection.gr/el/simantika-themata/epideinosi-toy-kairoy-apo-tin-kyriaki-05-02-2023-me-kyria-haraktiristika-tis>

κακοκαιρίας, αρκεί να έχει προηγηθεί τουλάχιστον δεκαήμερη πραγματική εργασία στον εργοδότη τους².

Τυχόν διακοπή των συγκοινωνιών και επικινδυνότητα όλων των δρόμων, και όχι μόνο των κεντρικών οδικών αρτηριών, εξαιτίας της σφοδρής χιονόπτωσης και του παγετού που ακολουθεί, αλλά και της χαμηλής ορατότητας σε πολλές περιπτώσεις, αποτελούν τυπική περίπτωση σπουδαίου λόγου, που δικαιολογεί, σύμφωνα με την καλή πίστη, τη μη παροχή της εργασίας.

Εφόσον υπάρχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, το δικαίωμα στις αποδοχές της ημέρας κακοκαιρίας θεμελιώνεται όταν η επιχείρηση λειτούργησε κανονικά και ο εργαζόμενος δεν κατόρθωσε, παρά την καταβληθείσα από μέρους του προσπάθεια, να μεταβεί στην εργασία του³. Επίσης το δικαίωμα αυτό διατηρείται και όταν η επιχείρηση δεν λειτούργησε κανονικά επειδή ο εργοδότης διέκοψε τη λειτουργία της χωρίς να λάβει τα απαιτούμενα «μέτρα άκρας επιμέλειας και σύνεσης». Ως εκ τούτου, ο εργαζόμενος που δεν κατόρθωσε να μεταβεί στην επιχείρηση, της οποίας τη λειτουργία διέκοψε ο εργοδότης την ημέρα της κακοκαιρίας λόγω της εκτίμησής του πχ ότι δεν θα υπάρξει επαρκής πελατεία ή (και) προσέλευση των εργαζομένων, δικαιούται κανονικά τις αποδοχές της ημέρας αυτής.

Αντίθετα, στην επιχείρηση που λόγω της ασυνήθους σε ένταση χιονόπτωσης είναι κατ' αντικειμενική κρίση αδύνατο να λειτουργήσει, τα μέρη απαλλάσσονται αμοιβαία από τις υποχρεώσεις τους σε ό,τι αφορά την παροχή εργασίας κατά την ημέρα που παρέμεινε κλειστή⁴.

Σημειώνεται ότι την ημέρα κατά την οποία ο εργαζόμενος δεν κατορθώσει να μεταβεί στην εργασία του λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών, δεν μπορεί να χρεωθεί μονομερώς από τον εργοδότη στον μισθωτό ως ημέρα κανονικής άδειας.

3. Υγεία και ασφάλεια εργαζομένων

Κρίνεται σκόπιμη η υπενθύμιση του πλαισίου οδηγιών⁵ για την περιγραφή των **ομάδων εργαζομένων υψηλού κινδύνου**, τα **τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που πρέπει προληπτικά** να λαμβάνονται από τους εργοδότες, σε συνδυασμό **κατά περίπτωση μέτρα** ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες και τη διενέργεια τόσο **προληπτικών, όσο και κατασταλτικών ελέγχων** από την Επιθεώρηση Εργασίας.

Συγκεκριμένα:

► Οι ομάδες με υψηλό κίνδυνο για την υγεία τους από την εργασία σε συνθήκες ψύχους είναι οι καρδιοπαθείς, οι πνευμονοπαθείς, οι πάσχοντες από χρόνια νοσήματα (πχ σακχαρώδης διαβήτης, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, διαταραχές αρτηριακής πίεσης κοκ), οι λαμβάνοντες συγκεκριμένα φάρμακα (πχ ινσουλίνη, αντιδιαβητικά, διουρητικά, αντιχολιεργικά κοκ), οι γυναίκες κατά την κύηση. Η

² Άρθρο 657 Αστικού Κώδικα

³ Άρθρο 656 Αστικού Κώδικα

⁴ Άρθρο 380 Αστικού Κώδικα

⁵ Εγκύκλιος ΣΕΠΕ 30354/2011 «Ενημέρωση εργοδοτών και εργαζομένων σχετικά με τη λειτουργία επιχειρήσεων και θεμάτων εργασίας κατά τη διάρκεια ακραίων καιρικών φαινομένων (χιονοπτώσεων)

ένταξη των εργαζομένων στις παραπάνω ομάδες γίνεται από τον Ιατρό Εργασίας της επιχείρησης ή (στις λίγες περιπτώσεις που δεν προβλέπεται η απασχόληση Ιατρού Εργασίας) με ιατρική βεβαίωση που προσκομίζει ο ίδιος ο εργαζόμενος.

► Τεχνικά και οργανωτικά μέτρα:

- Οι χώροι εργασίας σε όλη τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας πρέπει να έχουν θερμοκρασία ανάλογη με τη φύση της εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που απαιτείται για την εκτέλεσή της, λαμβανομένων πάντα υπόψη και των κλιματολογικών συνθηκών των εποχών του έτους⁶.
- Εφόσον οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε εξωτερικές θέσεις εργασίας, αυτές πρέπει να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιδράσεις (δυσμενείς καιρικές συνθήκες) και να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν⁷.
- Να χορηγείται στους εργαζόμενους, στις περιπτώσεις που αυτό απαιτείται, εξοπλισμός ατομικής προστασίας για προστασία από το ψύχος⁸. Ως εξοπλισμός ατομικής προστασίας νοείται κάθε εξοπλισμός τον οποίο ο εργαζόμενος πρέπει να φορά ή να φέρει κατά την εργασία, για να προστατεύεται από ένα ή περισσότερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία του, καθώς και κάθε συμπλήρωμα ή εξάρτημα του εξοπλισμού που εξυπηρετεί αυτό το σκοπό.
- Η οργάνωση και ο ρυθμός εργασίας δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.
- Στην περίπτωση εγκύων και γαλουχουσών εργαζομένων, για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να εγκλείει συγκεκριμένο κίνδυνο έκθεσής τους σε ακραίες συνθήκες καταπόνησης λόγω ψύχους, πρέπει να αξιολογείται ο κίνδυνος για την ασφάλεια ή την υγεία τους, καθώς και κάθε επίπτωση στην εγκυμοσύνη ή γαλουχία, και να καθορίζονται τα ληπτέα μέτρα⁹.
- Απαγορεύεται η απασχόληση ανηλίκων εργαζομένων σε εργασίες κατά τις οποίες ο νέος εκτίθεται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες κατά την εκτέλεση υπαίθριων εργασιών¹⁰.

Ειδικότερα για τα τεχνικά και οικοδομικά έργα:

- Αντιστηρίξεις, εκσκαφές κ.λ.π. πρέπει να επανελέγχονται από το επιβλέποντα μηχανικό πριν από την επανάληψη εργασιών διακοπείσων λόγω θεομηνίας ή παγετού και να αναγράφονται οι σχετικές παρατηρήσεις στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας¹¹.

⁶ Εδάφιο 8.1, παραρτήματα I και II, Π.Δ. 16/96

⁷ Εδάφιο 23, παραρτήματα I και II, Π.Δ. 16/96

⁸ Άρθρο 2.1, Παράρτημα II, Π.Δ. 396/94

⁹ Άρθρο 3, Π.Δ. 176/97

¹⁰ Εδάφιο 2, Παράρτημα II, Π.Δ. 62/98

¹¹ Άρθρα 13 και 113, Π.Δ. 1073/81

- Όσον αφορά τα ανυψωτικά μηχανήματα, απαγορεύεται η εγκατάσταση ή χρήση τους σε καιρικές συνθήκες που είναι δυνατό να θέσουν σε κίνδυνο την ευστάθειά τους¹².
- Οι προσωρινές εργασίες σε ύψος εκτελούνται μόνον όταν οι καιρικές συνθήκες δεν θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων¹³.
- Όλες οι βοηθητικές κατασκευές (ικριώματα κ.λπ) πρέπει να επιθεωρούνται από το αρμόδιο πρόσωπο ως προς την αντοχή, τη σταθερότητα και τα μέτρα ασφάλειας σε περίπτωση θεομηνίας και πριν από την επανάληψη των εργασιών. Σε περίπτωση δυσμενών καιρικών συνθηκών διακόπτονται οι εργασίες οι οποίες παρεμποδίζονται άμεσα από αυτές. Οι εργασίες αυτές επαναλαμβάνονται μετά την αποκατάσταση των ασφαλών συνθηκών εργασίας¹⁴.

Η αναλυτική εξειδίκευση των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων που πρέπει κατά περίπτωση να λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της καταπόνησης των εργαζομένων λόγω ψύχους, έντονης χιονόπτωσης και παγετού πρέπει να γίνεται με τη συμμετοχή του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων και να αποτυπώνονται στην απαιτούμενη από το νόμο γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου. Υπενθυμίζεται ότι τα σωματεία ή/και οι επιτροπές υγείας και ασφάλειας έχουν το δικαίωμα διαβούλευσης και υπογραφής συλλογικών ρυθμίσεων, με αντικείμενο την εφαρμογή σχεδίου αντιμετώπισης της καταπόνησης των εργαζομένων, σε συνεργασία και με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας.

Σημαντικός, είναι ο ρόλος των αρμόδιων Τεχνικών Επιθεωρητών Εργασίας, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τη διενέργεια προληπτικών ελέγχων εφαρμογής των μέτρων που κατατείνουν στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, σε όλους τους εργασιακούς χώρους και ιδίως στους πλέον εκτεθειμένους στις καιρικές συνθήκες, όπως πχ στους υπαίθριους χώρους ή όταν οι εργασίες γίνονται σε εξωτερικούς χώρους (πχ. οικοδομές, οδικά ή άλλα τεχνικά έργα, αγροτικές εργασίες, ταχυμεταφορές με δίκυκλο κ.ά), σε χειρωνακτικές εργασίες (πχ χειρωνακτική διακίνηση βαρέων φορτίων στις μεταφορές, οικοδομές κλπ).

Οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιθεώρησης Εργασίας έχουν υποχρέωση εντατικοποίησης των προληπτικών ελέγχων κατά τη χειμερινή περίοδο σε όλους τους εργασιακούς χώρους, με προτεραιότητα σε εκείνους με τη μεγαλύτερη επιβάρυνση, καθώς και άμεσης ανταπόκρισης στις σχετικές καταγγελίες των εργαζομένων και των σωματείων τους και επιβολής των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση διαπίστωσης σοβαρών παραβιάσεων ή μη συμμόρφωσης εργοδοτών προς τις υποδείξεις που τους γίνονται.

Υπενθυμίζεται, καθώς δεν έχει εκδοθεί κάποια νεώτερη ενημέρωση φέτος από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων:

¹² Άρθρο 54, Π.Δ. 1073/81

¹³ Άρθρα 4 και 9, Παράρτημα II, Π.Δ. 395/94

¹⁴ Άρθρο 21, παράγραφοι 4 και 5, Π.Δ. 778/80

► η από 22-1-2022 ανακοίνωση Τύπου του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ως προς την υποχρέωση ιδιαίτερης μέριμνας των εργοδοτών για όσους εργαζόμενους απασχολούνται σε εξωτερικούς χώρους¹⁵. Σύμφωνα με αυτήν «οι εργοδότες οφείλουν να μεριμνούν, ώστε, με βάση την εργατική νομοθεσία, να μην θέτουν σε κίνδυνο τους εργαζόμενους τους κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και στην προκειμένη περίπτωση οφείλουν λάβουν ιδιαίτερη μέριμνα για όσους εργαζόμενους απασχολούνται σε εξωτερικούς χώρους. Επιπλέον, για τους εργαζόμενους διανομείς, οι εργοδότες οφείλουν, εάν δεν το έχουν κάνει, να εφοδιάσουν τους διανομείς άμεσα με τον κατάλληλο εξοπλισμό προστασίας (κράνος, γάντια, αδιάβροχη στολή προστασίας, κ.λπ.). Προέχει η προστασία των εργαζόμενων διανομικών, κυρίως δε κατά τις βραδινές ώρες, που οι συνθήκες θα γίνουν ακόμη πιο δύσκολες. Σε κάθε περίπτωση, οι όποιες καταγγελίες γίνουν στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) για την παραβίαση των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζόμενων θα εξεταστούν όλες με την απαιτούμενη προσοχή και αυστηρότητα» επισημαίνει το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στην ανακοίνωσή του».

► λόγω της μη λειτουργίας των σχολείων σε περιοχές που πλήττονται ή αναμένεται να πληγούν από την κακοκαιρία, το Υπουργείο Εργασίας οφείλει να δώσει τις απαραίτητες διευκρινίσεις για τη διευκόλυνση των εργαζόμενων γονέων που έχουν παιδιά που παρακολουθούν μαθήματα στοιχειώδους ή μέσης εκπαίδευσης, καθώς για τους εργαζόμενους γονείς ΑμεΑ που φοιτούν σε δομή ειδικής εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας ή είναι ενταγμένα και παρακολουθούν προγράμματα σε ΚΔ-ΗΦ ΑμεΑ, ΚΔΑΠ – ΑμεΑ και ειδικά εκπαιδευτήρια. Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, οι εργαζόμενοι γονείς, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, έχουν δικαίωμα σχολικής άδειας με αποδοχές έως τέσσερις (4) ημέρες για κάθε παιδί μέχρι 18 ετών συμπληρωμένων που παρακολουθεί μαθήματα σύμφωνα με όσα αναφέρονται πριν, με δυνατότητα συμφωνίας μεταξύ τους ποιος θα κάνει χρήση της άδειας αυτής, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις¹⁶.

4. Απαραίτητος συντονισμός για την έκδοση δεσμευτικών οδηγιών με σκοπό την προστασία των εργαζόμενων.

Εφόσον τα υπουργεία Υγείας, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εκδώσουν ειδικότερη ανακοίνωση στη βάση και του πλαισίου αντιμετώπισης της διασποράς της πανδημίας και της εποχικής γρίπης, η ΓΣΕΕ θα επανέλθει με συμπληρωματική ανακοίνωση.

Διατυπώνεται ωστόσο η ιδιαίτερη ανησυχία της ΓΣΕΕ για τις συνέπειες σε βάρος της προστασίας των εργαζόμενων από τα ζητήματα έγκαιρου συντονισμού και έκδοσης δεσμευτικών οδηγιών μεταξύ του Υπουργείου

¹⁵ <https://ypergasias.gov.gr/oi-ergodotes-ofeiloun-na-lavoun-idiaiteri-merimna-gia-osous-ergazomenous-apascholountai-se-exoterikous-chorous/>

¹⁶ Άρθρο 230 ΠΔ 80/2022 Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου, που κωδικοποίησε τις ρυθμίσεις των άρθρων 38 ν. 4808/2021, 9 ν. 1483/19834 και 4 της Εθνικής Γενικής ΣΣΕ 2008-2009.

Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και της Επιθεώρησης Εργασίας, ύστερα από την απόσχισή της από τη δομή του Υπουργείου Εργασίας και τη μετατροπή της σε ανεξάρτητη αρχή.

Στο πλαίσιο αυτό παραμένει επείγον και επίκαιρο το πάγιο αίτημα της ΓΣΕΕ προς το Υπουργείο Εργασίας **για την εισαγωγή στην ισχύουσα νομοθεσία για την Υγεία και Ασφάλεια των εργαζομένων ρητών ρυθμίσεων για τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και κυρίως απαγορεύσεων** για την πρόληψη της καταπόνησης των εργαζομένων και ρύθμισης των συνθηκών εργασίας τους στις περιπτώσεις έκθεσης σε έντονα καιρικά φαινόμενα (ψύχος, καύσωνας κ.λπ.).

Τονίζουμε ότι με άτυπες εγκυκλίους και ανακοινώσεις τα προβλήματα δεν επιλύονται, αλλά χρειάζεται άμεσα ένα σαφές ρυθμιστικό πλαίσιο, αυστηρές κυρώσεις και εντατικοποίηση των έγκαιρων ελέγχων από την Επιθεώρηση Εργασίας.

Τα σωματεία, τα κατά τόπους Εργατικά Κέντρα και οι Ομοσπονδίες δύναμης της ΓΣΕΕ είναι σε επαγρύπνηση για τις καταγγελίες των εργαζομένων.

Η ΓΣΕΕ θα συνεχίσει να έχει στη διάθεση των συνδικάτων και των εργαζομένων σε όλη την επικράτεια για κάθε ζήτημα πληροφόρησης, στήριξης και συλλογικής δράσης και στα θέματα υγείας και ασφάλειας:

· το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων της ΓΣΕΕ, ΚΕΠΕΑ/ ΓΣΕΕ www.kepea.gr

· το Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής Εργαζομένων και Ανέργων του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ <https://www.inegsee.gr/diktio-ipiresion-pliroforisis-simvouleftikis-ergazomenon-anergon/>

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ